

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-121

12.2.2024

Fremtind Forsikring AS

Retts hjelp

Eksklusjonsvedtak – oppreisningserstatning – unntak for tvist som gjelder ærekrenkelsessak?

Sikrede søkte om retts hjelpdekning for tvist mot musikkorps vedrørende gyldigheten av et eksklusjonsvedtak. Vedlagt retts hjelpsøknaden fulgte prosessvarsel med krav om oppreisningserstatning for injurier. Foretaket av slo sikredes søknad om retts hjelpdekning med henvisning til unntaket for tvist som gjelder ærekrenkelsessak. Det ble også vist til at sikrede ikke hadde noen økonomisk interesse i saken. Sikrede var uenig og viste til at unntaket for injuriersaker ikke kom til anvendelse fordi sikrede var saksøker og krevde erstatning og oppreisning. Nemnda kom til at unntaket for tvist som gjelder ærekrenkelsessak, kom til anvendelse, og viste blant annet til at det ikke var fremlagt stevning mot motparten som ga denne status som saksøkt.

Saks fremstilling

Saken gjelder krav om dekning under retts hjelpforsikringen.

Sikredes retts hjelpforsikring "gjelder de personer som fremgår av vilkårene punkt 1, når forsikrede personer er part i tvist i egenskap av privatperson". Forsikringen omfatter ifølge pkt. 8.3:

Rimelige og nødvendige utgifter til tvist som hører inn under de alminnelige domstoler, jf. domstolloven § 1, eller jordskifteretten.

Med tvist menes at et krav er framsatt og helt eller delvis bestridt avvist. Vedvarende taushet i mer enn 2 måneder fra motparten vil kunne anses som tvist.

Forsikringen har unntak for:

- Straffesak og ærekrenkelsessak. Likevel erstattes sikredes utgifter når denne i slik sak krever erstatning av den som er mistenkt, siktet eller saksøkt.

8.4 Erstatningsregler og plikter i skadeoppgjøret

8.4.1 Erstatningsberegning

Samlet erstatning ved hver tvist er begrenset til sikredes økonomiske interesse eller 100 000 kroner, selv om det er flere parter på sikredes side. Dersom det er tre eller flere parter på sikredes side i saken kan forsikringssummen utvides til 250 000 kroner per tvist.

(...)

Parter uten forsikringsdekning holdes utenfor ved erstatningsberegningen. Selskapets ansvar er alltid begrenset til den antatte økonomiske verdi av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av selskapet på forhånd.

Sikrede mottok 27.6.22 vedtak om eksklusjon fra korpset som han var medlem av. Sikrede bestred eksklusjonen og varslet krav om oppreisning. Det ble sendt prosessvarsel om forholdet den 9.5.23:

PROSESSVARSEL IHT. TVISTELOVEN § 5-2

(...)

Herved fremsettes krav på opphevelse av eksklusjonsvedtaket samt oppreisning for injurier i forbindelse med eksklusjonen. ...

(Sikrede) kjenner seg ikke igjen i beskrivelsene og betrakter uttalelsene og selve eksklusjonen i seg selv som hhv. verbal- og realinjurier som gir ham krav på oppreisning begrenset oppad til kr 300 000.

Det bes herved om at det blir tatt stilling til kravet og grunnlaget for det.

Musikkorpset avviste ansvar i brev av 15.6.23. Det ble bl.a. vist til at eksklusjonsvedtaket bygget på saklige og dokumenterte opplysninger.

Sikrede meldte saken til foretaket, som avsto krav under rettshjelpforsikringen. Foretaket kunne vanskelig se at det forelå en økonomisk interesse i saken.

Sikrede var uenig og mente at det forelå økonomisk interesse.

I e-post datert 22.6.23 skrev foretaket at "et oppreisningskrav på 300 000 kroner for eksklusjon i et musikkorps ikke (var) forenelig med hva saken faktisk (gjaldt)". Foretaket ba om å få tilsendt dokumentasjon for det økonomiske tapet sikrede hadde lidt som følge av eksklusjonsvedtaket.

Sikrede svarte i e-post av 26.6.23 at "(hans) økonomiske interesse i kravet er et oppreisningskrav på kr 300 000 for urettmessig eksklusjon, som vil bli fremmet i saken". Det var "helt ordinært og forenlig med denne typen saker å fremme oppreisningskrav for realinjurier". Vedlagt e-posten fulgte en dom fra Borgarting lagmannsrett med referanse LB-2020-64670.

Foretaket var fremdeles av den oppfatning at sikrede ikke hadde krav på rettshjelpdekning under innboforsikringen:

Dekning under rettshjelpforsikringen forutsetter at saken angår en økonomiske interesse på sikredes hånd som lar seg verdsette i form av "en økonomisk verdi". Dette er i tråd med en grunnleggende generell forutsetning i forsikringsretten. Tvist om oppreisning/erstatning av ikke-økonomisk art er således ikke omfattet av en rettshjelpforsikring.

Det må altså kunne dokumenteres at sikrede lider et faktisk økonomisk tap som følge av saken. Før slik dokumentasjon foreligger kan vi ikke ta stilling til rettshjelpdekning.

Sikrede påklaget avslaget 25.7.23 og viste til at "sikrede (krever) oppreisningserstatning av den som saksøker, slik at unntaket ... ikke kommer til anvendelse. Ut over dette oppfylles vilkårene ved at sikrede er i tvist, Det er intet unntak for oppreisningserstatning i avtalen, som gjelder i dette tilfellet".

Foretaket opprettholdt sitt standpunkt i brev av 31.8.23. Foretaket viste bl.a. til at det var en ærekrenkelsessak, som var unntatt fra dekning såfremt motparten ikke hadde status som mistenkt, siktet eller saksøkt. Dette var ikke tilfellet her. Foretaket mente også det ikke var dokumentert at sikrede hadde lidt et økonomisk tap på kr 300 000 eller hadde en "økonomisk interesse" i tvisten som forutsatt i vilkårene.

I brev datert 18.12.23 påpekte sikrede bl.a. at:

Unntaket i forsikringsvilkåret er formulert slik at det har til hensikt å unnta den som saksøker i en ærekrenkelsessak. Det krever ekstra spesifisering og tydelighet dersom formålet har vært å forskyve det elementære tidspunktet for når tvist har oppstått, som er likt for alle sakstyper.

Foretaket skrev 3.1.24 at det "i aktuelle sak fortsatt ikke (var) dokumentert at det (var) tatt ut forliksklage eller stevning, og tidspunktet for når rettshjelpsdekning skal gjelde fra, (var) derfor heller ikke aktuel(t) å ta stilling til på nåværende tidspunkt".

Sikrede krever dekning for utgifter til rettshjelp og anfører at tvisten er omfattet av vilkårene.

Sikrede har en økonomisk interesse i saken ved at det er fremmet et oppreisningskrav på kr 300 000. Sikrede viser til Borgarting lagmannsrett dom LB-2020-64670, som er relevant selv om

den gjaldt eksklusjon fra en menighet.

Et annet foretaket har innvilget forsikringsdekning i en tilsvarende sak. Det foreligger derfor forsikringspraksis som tilsier dekning.

Unntaket for injuriesaker gjelder ikke fordi sikrede er saksøker og krever erstatning og oppreisning. Slik unntaket er formulert er hensikten å unnta den som saksøker i en ærekrenkelsessak. Det krever ekstra spesifisering og tydelighet dersom formålet har vært å forskyve det elementære tidspunktet for når tvist har oppstått, som er likt for alle sakstyper.

Det har påløpt 3,5 timer i forbindelse med innsending av klagen, med en timesats på kr 2 500 eks. mva. Sakskostnadskravet utgjør kr 10 937,50 inkl. mva. Det er inkludert et skjønsmessig påslag for å ta høyde for gjennomlesning av tilsvar og vedtak.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede ikke har krav på rettshjelpdekning. Tvisten gjelder opphevelse av eksklusjonsvedtak og oppreisning for injurier i forbindelse med eksklusjonen. Det er derfor tale om en ærekrenkelsessak, slik at unntaket i pkt. 8.3 kommer til anvendelse. Foretaket kan heller ikke se at sikredes motpart har status som mistenkt, siktet eller saksøkt. Det er ikke dokumentert at det er tatt ut forliksklage eller stevning, og tidspunktet for når rettshjelpsdekning skal gjelde fra, er derfor heller ikke aktuelt å ta stilling til på nåværende tidspunkt.

Uansett fremgår det i forsikringsvilkårene pkt. 8.4.1 at foretakets ansvar "alltid (er) begrenset til den antatte økonomiske verdien av sikredes interesse i saken, dersom utgiftene ikke er godkjent av (foretaket) på forhånd". Dekningen under rettshjelpsforsikringen forutsetter at saken angår en økonomisk interesse på sikredes hånd som lar seg verdsette i form av "en antatt økonomisk verdi". Dette er i tråd med grunnleggende generell forutsetning i forsikringsretten om at det kun er krav som lar seg verdsette i penger som kan forsikres.

For at foretaket skal kunne ta stilling til erstatningsansvaret må derfor sikredes antatte økonomiske interesse kunne dokumenteres. Foretaket kan imidlertid ikke se å ha mottatt dokumentasjon som sannsynliggjør at økonomisk interesse i denne tvisten skal utgjøre kr 300 000. Det er derfor ikke dokumentert at sikrede lider et økonomisk tap på kr 300 000 eller en "økonomisk interesse" etter forsikringsvilkårene pkt. 8.4.1.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under rettshjelpsforsikringen.

Sikredes rettshjelpsforsikring har unntak for:

- Straffesak og ærekrenkelsessak. Likevel erstattes sikredes utgifter når denne i slik sak krever erstatning av den som er mistenkt, siktet eller saksøkt.

Sikrede anfører at "injuriesaker er unntatt, med mindre den som krever dekning er saksøker og krever erstatning av den som er saksøkt". Det anføres at dette er tilfellet her, hvor sikrede krever oppreisningserstatning.

Krav om oppreisningserstatning som fremsettes på bakgrunn av en påstand om ærekrenkelse/injurie må anses som en tvist om "ærekrenkelsessak", se også FinKN 2022-102. Unntaket for tvist som gjelder ærekrenkelsessak kommer derfor til anvendelse.

Likevel erstattes sikredes rettshjelpsutgifter "når denne i slik sak krever erstatning av den som er mistenkt, siktet eller saksøkt". Det er klart at motparten (musikkorpset) ikke har status som mistenkt eller siktet. Nemnda kan heller ikke se at sikrede har krevd erstatning av "den som er saksøkt". Det er ikke fremlagt stevning mot motparten som gir denne status som saksøkt.

Ut fra dette er tvisten ikke omfattet av forsikringen.

Foretaket er følgelig ikke ansvarlig for advokatkostnader pga. feil avslag.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).